

DE KOERS VAN DE VRIJE UNIVERSITEIT

GRONDSLAG, STRUCTUUR, TOEKOMST

60 blz. f 2,50

is een brochure van de
V.U.-bibliothecaris
dr. J. Stellingwerff,
die aansluit bij zijn veel
algemenere boek, getiteld:

INLEIDING TOT DE UNIVERSITEIT

DE SAMENHANG DER WETENSCHAPPEN EN DE WETENSCHAPPELIJKE BIBLIOTHEEK

260 blz., 51 illustraties, f 12,50

Dit boek is geschreven voor
studenten en voor allen die belang-
stelling hebben voor de historische
betekenis van de Universiteiten.
Bij het boek ontvangt men gratis een
fantasie-tekening van Jakop Slegt
voorstellende de nieuwe
V.U.-gebouwen in de vorm van een
boekenlandschap.

Uitgever

N.V. Buyten & Schipperheyn

Amsterdam, Valkenburgerstraat 160
Postgiro 22960

INKOOP VAN BOEKEN

Wij zijn kopers van zowel
gehele bibliotheken
als enkele stuks

Boekhandel J. DE SLEGTE

Kalverstr. 11-13, A'dam, (020) 23 25 40

U kunt zich ook wenden tot:

ROTTERDAM, Coolsingel 83

Telefoon 13 83 05

DEN HAAG, Spuistraat 9

Telefoon 63 97 12

UTRECHT, Oudegracht 121

Telefoon 1 30 01

ARNHEM, Jansstraat 23

Telefoon 42 05 97

ANTWERPEN, Meir 40

Telefoon 33 29 14

EINDHOVEN, Rechtestraat 36

Telefoon 6 32 40

GRONINGEN, Herestraat 33

Telefoon 2 14 22

ernst van de fout of het belang van het conflict. Daarom moet nu ook onze vroegere uitspraak, dat de taktische atoomwapens geen principieel nieuw element vormen, opnieuw worden bekeken. Voor de taktische atoomwapens op zichzelf bezien is deze uitspraak misschien juist. De moeilijkheid is echter, dat men ze niet langer op zichzelf kan bezien. Immers het gebruik van een taktisch atoomwapen kan de psychologische barrière tegen de inzet van atoomwapens in het algemeen doorbreken, waardoor via een niet meer te stuiten escalatie tenslotte de strategische wapens aan de beurt komen. In feite is geen enkele oorlog meer wat hij geweest is, omdat op de achtergrond steeds de mogelijkheid dreigt, dat via een waanzinnig proces van escalatie een wereldcatastrofe van ongekennde omvang in gang wordt gezet.

Onderscheppen?

De kritische lezer zal zich intussen misschien afvragen, of het wel altijd waar blijft, dat vergelding in de plaats komt van verdediging. Zouden nieuwe uitvindingen het niet mogelijk kunnen maken de raketten met atoomwapens in hun vlucht te onderscheppen, voordat zij hun doel bereikt hebben?

Inderdaad wordt er koortsachtig aan dit idee gewerkt. Zowel in Rusland als in de Verenigde Staten heeft men een ABM-systeem, dat verder ontwikkeld en uitgebreid wordt.

Er is bij deskundigen veel twijfel aan het nut van een ABM-systeem en een voorstel tot verdere ontwikkeling hiervan heeft dan ook in 1969 in de Verenigde Staten slechts een zeer krappe meerderheid gehaald. De mogelijkheid en wenselijkheid van dit verdedigingsstelsel zijn in 1969 door H. F. York in een uitvoerig artikel grondig besproken (Military Technology and National Security, Scientific American 221, blz. 17-19). Het belangrijkste principiële tegenargument is, dat het Oost-West conflict in wezen een politiek probleem is, waarvoor in het politieke en niet in het technologische vlak een oplossing moet worden gevonden. Het praktische tegenargument is, dat het ABM-systeem geen betrouwbare verdediging garandeert, omdat het zo gemakkelijk 'verzadigd' kan worden. De vijand behoeft slechts een aantal van zijn raketten (eventueel ongeladen!) onschadelijk te laten maken en kan dan na uitputting van het ABM-systeem alsnog toeslaan. Bovendien behoeft slechts een klein deel van zijn strategische wapens zijn doel te bereiken om het gewenste effect te bewerkstelligen.

Als een tweede weg om via een technologische aanpak uit de technologische impasse te raken zou men kunnen overwegen om zijn eigen strategische wapens zo nauwkeurig bestuurbaar te maken, dat men daarmee de lanceerplaatsen van de vijand buiten werking kan stellen. Hiervoor zijn vernuftige mogelijkheden uitgedacht. Men kent de MRV's, de Multiple Re-entry Vehicles, de raketten, geladen met meer atoomkoppen, die vanaf een gegeven moment zich verspreiden en op enige afstand van elkaar exploderen. Dit vermindert de mogelijkheid van de ontwikkeling van afweermiddelen zoals het ABM-systeem. Men produceert thans ook verbeterde MVR's, waarvan de atoomkoppen ieder een eigen doel opzoeken.

Ook op deze manier zullen we er waarschijnlijk niet in slagen aan de benauwende omarming van de wapentechnologie te ontkomen. Laten we maar eens een ogenblik aannemen, dat beide partijen er in zullen slagen de trefzekerheid van hun strategische wapens te vervolmaken, zodat desgewenst de lanceerstations van de vijand grotendeels kunnen worden uitgeschakeld. In een politieke spanning zou dan de volgende absurde toestand kunnen ontstaan.

Alarm

Stel dat het radar waarschuwingssysteem alarm geeft. Er nadert door het lucht-ruim een aantal voorwerpen, die wellicht vijandelijke raketten zijn. Aangenomen moet dus worden, dat de vijand een aanval onderneemt met strategische wapens op bv. de lanceerinstallaties. Misschien is dit ook wel te concluderen uit de baan van de waargenomen voorwerpen. Er is dan niet veel tijd meer beschikbaar voor tegenmaatregelen, op zijn hoogst een kwartier à een half uur. Toch moeten in deze korte tijd vele factoren tegen elkaar afgewogen worden. Hoe groot is het aantal raketten, dat nadert? Welk deel zal door het ABM-systeem worden tegengehouden? Hoeveel bevatten er meer atoomkoppen? Hoe zwaar zijn deze? De uiteindelijke vraag is, hoeveel van de eigen raketten zullen worden uitgeschakeld. Indien dit aantal te groot is, zullen ze moeten worden afgeschoten ter vergelding, voordat ze onschadelijk gemaakt zijn. Het is duidelijk dat er in zo'n situatie geen tijd meer kan zijn voor overleg door regering of parlement en dat men ook niet moet verwachten, dat één persoon in staat is de verschillende factoren te wegen en dan koelbloedig te beslissen over dood en verderf voor miljoenen tegenstanders.